

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloquentiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XV. De Gratitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39028

stratui obedientiam præstitit. Dedit, inquam, didrachma, ut nemini esset scandalo, quamvis soli alieni eius solutione tenerentur. *Amplifica hæc collatione imparium*: Quòd si Christus & discipuli eius hoc imperarunt, & obseruarunt, cum Magistratus civilis adhuc Ethnicus erat, & idololatriæ crimine contaminatus: quanto magis nunc ei obtemperabimus, cum ipse fidei lumine illustratus est?

III. *à pari*: Quemadmodum parentes nobis honorandi sunt, sic & Magistratus: nam & hi in quarto decalogi præcepto nomine parentum intelliguntur.

IV. *Ab utili*: qui Magistratui se submitunt, eis iudicito præcepto quarto divina promittitur benedictio. (runt.

V. *à contrario*: præfracti sibi damnationem acqui-

In COMPARATIONE dices, quosdam malè in depravatùm sensum urgerè illud II. Petr. 2. *Vos genus electum, regale Sacerdotium*, cum eodem in capite, non longè post dicatur: *Subiecti estote omni humana creatura*. Unde patet, Petrum nequaquam ita eos Reges & Sacerdotes statuere, ut nulli magistratui subsint: sed spirituales potius, ut se ac suos affectus regant.

In CONCLUSIONE cohortaberis Christianos, ut libenter Magistratum suum agnoscant, & debito honore afficiant.

XV. DE GRATITVDINE.

IN EXORDIO dices: Crebrò iis de rebus apud ingenuarum artium studiosos sermonem esse habendum, quæ hominum Deique immortalis benevolentiam nobis fauoremque concilia-
ant.

In PROPOSITIONE. Cum igitur inter alias

Pars III.

C

vix-

virtutes vel maximè hoc faciat *Gratitudo*, te Auditores ad ejus studium incitaturum.

CONFIRMATIO docebit, esse colendam *Gratitudinem*, seu gratam animi benevolentiam erga bene de nobis aut nostris meritos esse declarandam.

Gratitudo reliquas virtutes cõ-ctas lōgo post se intervallo relinquit. Nota cur hoc seculo liberalitas min⁹ exerceatur Gratitudo producit ac procreat virtutes reliquas.

I. RATIO ab effectu, quòd nusquam liberalitas se libentius exerit; quàm ubi gratitudo est. Atque hæc virtutes societatem hominum magis conservant, quàm ulla Legum vincula. Nam quæ potest stabilior esse Civitas, quàm ubi certatim alii bene mereri, alii parem persolvere gratiam contèdunt? ibi nulla discordia animos dissipat; sed omnia læta, omnia serena & tranquilla sunt. Cicero pro Plancio probat, quòd virtus hæc non solum maxima verùm etiam virtutum aliarum omnium mater sit, cum ex ea, veluti fonte quodam, virtutes aliæ egregiæ manent ac profuant: *Pietas*, quæ est voluntas grata in parentes: *Bonitas*, quæ patriæ beneficiorum memores, multi de eadem bene merentur: *Sanctitas* & *Religio*, qua Deo gratiæ persolvuntur, acceptorum beneficiorum colitur memoria. Etenim qui sunt qui religionem colunt, pietati student, Deum venerantur, ejusdem in se atque genus humanum totum beneficia agnoscunt, eidemq; meritam, vel memori saltem mente persolvere gratiam conantur? *Grati*. Unde orationes ac preces? unde Hymni? unde sacrificia? unde templa? unde in his anathemata? nonne à *Gratitudine* hæc cuncta profuant? Qui sunt, parentes qui amant, iisdem in omnibus, nisi divinis mandatis contrarium quid, atque turpe imperaverint, obtemperant? qui grata mente eorundem promerita agnoscunt? qui & vitam, & nomen, & familiam, & educationem, & hæreditatem, & multa bona alia his esse accepta ferenda intelligunt?

gunt? *Grati.* Qui boni sunt cives, & cum togæ ac pacis, tum belli armorumque tempore de patria mereri egregiè student? qui eandem communis parentis loco habent, inque eius incolumitate suam consistere salutem arbitrantur? *Grati.* Nunquam certè pro Romana Rep. sese *Decii* devovissent, pugnassent pro ea *Horatii*, matronæ direpta monilia collo certatim ad bellum subministrassent, *Spartanus Leonides* cum trecentis ad Thermopylas pugnasset, alia alii viri fortes præstitissent, nisi gratitudinem patriæ sese suæ debere putassent.

II. *ab effectu contrarii.* Nam ingratitude amicitiam, rem omnium jucundissimam atque utilissimam corrumpit, ac destruit, cum amicorum propeium sit, bene non modò velle, verùm etiam facere, ac propterea inter ingratos & immemores esse amicitia nequeat. *Vel:* Ingritudo vitia in se omnia complectitur. Nam ubi hæc dominatur, ubi nulla pietas, nulla religio, nulla amicitia consistere potest: quibus sublati, nihil in rerum natura, quod magnopere expetendum sit, manebit. Unde verissimum illud: Dixeris maledicta cuncta, cum ingratum hominem dixeris. Amicitia nihil in hac vita aut est jucundius, aut necessarium magis, cum nullæ sint ramæ ad fortunam res fluentes, vel etiam opestantæ, quæ sine amicorum consistere officiis possint: nihil in adversis fructuosius reperiat, quàm habere, in quorum quasi sinu nostras curas & ærumnas effundamus, quique esse tum solatio, tum auxilio nobis queant. Hæc autem sublata gratia esse salva diuturna que non potest. Corde, animo, viribus hoc præstandum, quod prodesse atq; commodare amico videtur. Hinc *Theognidis* illud laudatur: Ne mihi vir sit lingua amicus, sed magis re ipsa, & utroq; modo

Alexandri Magni in Parmenionē Clytū Philotam ingrītudo, ceteras virtutes ejus deformavit.

do pro fit: tum manibus commodet, tum opibus. Neque inter pocula verbis meam mentem oblectet, sed opere præster, si quid possit bonum. *Illustrabis hac exemplo Macedonum, qui gravissimam legem aduersus ingratos sanciverunt, propterea quod viderent, propter ingratitude vitium multos à benefaciendi studio alienari, & suam benignitatem in alios claudere, cum in malè gratos incidissent. (Vide libellum Gyraldi de ingratitude.*

III. *Ab argumentis, quibus Cicero in Orat. pro Plancio, post dicta duo priora argumenta, est usus.*

PRIMÒ: Educatores, magistri, præceptores, locus etiam mutus, ubi quis est alius, aut doctus, nobis est accèptus, grataque cum recordatione in mente versatur. SECUNDÒ: Grati animi memoria hominis est propria: quia nihil tam hominis est proprium, quàm beneficio aut etiam significatione cuiusdam benevolentia alligari, & quò quisque est magis erecto, excelfo, liberali animo præditus, eò majori studio bene de aliis mereri, memorem atque gratum exhibere sese conatur. TERTIÒ: Nihil est tam vel inhumanum, vel immanè ac ferum, quàm indignum aut subvertitum beneficio videri, seu *ἀχαριστίας* vitio laborare. Quot sunt, quibus non præceptores modò atque educatores sunt in amore, verùm etiam Academia illæ, & loci muti, in quibus aut alti, aut informati aliquando fuerunt, jucunda cum recordatione in mente versantur? Qui quantum sit beneficium rectè ineunte ab ætate educari, doctrina tingi, salutaribus imbui præceptis, honestis moribus expoliri considerant; qui *Alexandrum Magnum* parentis loco *Aristotelem* habuisse, hunc *Platonis* nomini aram atque statuam consecrasse, *Augustum Cæsarem* propter unicum præceptorem

Arri-

Arrium Philosophum *Alexandrinus* pepercisse nō-
runt.

IV. *Ab exemplo eorum*, qui hanc virtutem tanti fecerunt, ut erga bruta animalia eam declarare minimè dubitarent. *Romani* propter Capitolium conservatum, anseribus publicè cibaria constituerunt: & iidem corvum illum, imperante Tiberio, exequiis ac funere dignum honesto judicarunt, qui cives manè salutare erat solitus, lapidibus hominem eum obruerunt, à quo interfectus ille fuerat. *Athenienses* mulos, qui magno labore ad *Hecatompylas* opus fecerant; immunes à laborib; reddiderunt.

V. *Ab exemplo belluarum*, quæ ingratitude moderantur, & gratitudinis exempla nobis præbent. Nam & de *Ciconiis* erga parentes senio confectos gratis, multa naturæ Speculatores referunt: & in Urbe *Sextia Aquilam* virgini cuidam pro educatione aves captas attulisse: *Leonem* erga *Andromedum* gratum extirpasse. *Canem* quendam dominum suum *Titum Sabinum* neque in carcere, neque post in flumine deseruisse *Historici* referunt.

VI. *à rebus inanimis*, in quibus nobis gratitudinis exempla proposita sunt. Nam multo plus agri fertiles afferunt, quàm acceperunt: fabæ ac lupinum fœcundum solum reddunt, non exhauriunt. (*Cic. i. de. Offic.*)

VII. *à panis ingratorum*. Sacræ litteræ non recessurum à domo ingrati malum affirmant, ejusdè fidem tanquam hyemalem glaciem perituram doceant (*Sap. 16. vers. 29.*) pœnas alias illis minantur, qui neque mente, neque memoria beneficia accepta colunt.

VIII. *à Testimoniis Philosophorum, Historico- rum, Oratorum.* *PLATO*, I. de *Repub.* ex *Simonide* ait, justitiam esse verum dicere, & ab aliis accepta

reddere, & hoc requirit, ut si quis gratias referre nequeat, saltem beneficia laudet. 4. *de Legib.* prima atque augustissima esse officia indicat, debita iis persolvere, qui benè de nobis meriti sunt. **ARISTOTELES** 5. *Ethic. cap. 8.* docet, bene meritis gratia nisi referatur, rerum communicationem officiorumque veluti mutationem tolli, ac propterea Gratiarum templum in propatulo urbis loco constitutum censet, ut, quòd gratiæ proprium remuneratio esset, ei, qui beneficium dederat, beneficium referretur: hic rursus alterum beneficio provocaret. *Lib. I. Rhet. cap. II.* inter jucunda recenset, & dare, & accipere beneficium. **PLUTARCHUS** in libello quo decet maximè cum Principibus philosophandum, ait: nihil esse tam ferax gaudii, atq; gratiam & nihil Diis homines gratius agere, quam si parentibus, alumnisque suis veteres super novis facerent gratias benignè alacriterque persolvant. **XENOPHON** laudat *Agésilauum* Regem, quòd non solum injustum esse iudicaret, non referre gratias: sed etiam si is, qui plus posset, non majores quoque gratias referret. **DEMOSTHENES** orat, *adversus Leptinem* ait, maximum Rerump. præsidium tolli, si gratiæ referendæ studium atque institutum vetus tollatur. **CICERO** *de Offic.* nullum esse officium referenda gratia majus scribit, & si in eos, quos speramus nobis profuturos, non dubitamus officia conferre, longè hoc faciendum magis in eos esse statuit, qui jam profuerunt. **SENECA** *Libro de beneficiis 2. cap. 24.* nihil magis præstandum esse censet, quàm, ut memoria nobis meritum hæreat. *cap. 25.* verbis efficiendum, ve etiam solo nutu, ait, ut remunerationis spes aliqua appareat. *cap. 32.* nondum eum, qui animo benignissimo beneficium accepit, officium consummasse suum docet, nisi & altera pars reddenda.

den
qui
bon
misi
iam
nefi
qui
qui
I
cra
mi
rat,
mo
spic
ar,
ne
que
dem
illi
don
cu
ani
mu
dir
ref

E
ci
hu
ho
ce
do

dendi accesserit: quemadmodum in lusu est aliquid pilam scitè diligenterque excipere; sed non bonus lusor dicitur, nisi qui aptè & expeditè remisit, quam acceperat, *Lib. 3. cap. 1.* de ingratis etiam ipsos queri ingratos: & ingratos esse, qui beneficium accepisse se negant, quod acceperunt; qui dissimulant, qui non reddunt: pessimos verò qui oblitii sunt.

In EPILOGO hortaberis Auditores, ut, cum Sacra Scriptura, unà cum Philosophis, &c. grati animi benevolentiam atque remunerationem requirat, & huius exempla egregia non in hominibus modò, sed & in bestiis, & rebus inanimis conspiciantur, & sine hac virtus nulla consistere queat, & de xap. 12 nihil sit turpius, nihil Gratitude velint habere antiquius, & memores esse illius, quod est apud PLAUTVM: Si bonis quid sit boni, idem & gratum & grave esse consuevit, eò quod animum illi gratum habent, semperq; seruos sese esse arbitrantur, donec gratias aut egerint, aut retulerint. & illius AUGUSTINI epist. 5. ad Marcellinum: Quid melius & animo geramus, & ore promamus, & calamo explenamus, quam Deo gratias? hoc nil dici brevius nec audiri latius, nec intelligi gratius, nec agi fructuosius potest.

XVI. DE SACRORVM HOMINVM Cœlibatu.

EXORDIUM: Quòd si vos illorum ex numero mortalium existimarem, Viri Ecclesiastici, quos depingit apud Ezech. cap. 33. Deus in hunc modum: *Et tu fili, &c.* ex hac, inquam, cohorte hominum si vos putarem, frustra labor dicendi à me susceptus hodie videretur: sed quando consensu publico tam densè huc convenistis,